

grajati zbog nenravnosti in nepristno živečega duha. Uže je začel verovati, da vse na sveti godí se prosto, navdiha da nikakoršnega ni, da mora vse neogibno pokorno biti strogemu redu, natančnosti in enoličnosti, s kratka: njegov život se je nagibal k tem letom, ko vse prodko diše in gine v človeku, ko močni tok slabejše dotiče se duha in ne odmeva s prosunljivimi zvuki v srce; ko bliskost krasote uže ne prominja vse samstvene moči v ognjeni plamen, temuč ko se vsi gasnoči čuti dostopno uklanjajo zlatu, njegovemu zvuku, pozorno poslušajo njega čaralno godbo in polagoma nevidno vejejo v popolni spanec. Slava razkošija ne more dati temu, ki je ukradel jo, pa ne zaslužil: slava stanovit trepet vzbujale v tem, ki je vreden je. A zato so v zlato obrnili se vsi njegovi čuti, obrnila se je vá-nj vsa njegova gorečnost. Zlato je bilo njegova ljubezen, vzor, strah, razkošje, svrha. Rastle so gromade bankovcev v kovčegih, in kakor vsakdo, ki mu je delež ta strašni dar, počmeril se je — nedostopen vsemu, samo zlatu ne, nepotreben lakomnež, gnjusoben zveščelec, in uže je bil blizu tega, da bi se bil promenil v tisto čudno bitje, ki je mnogo jih na našem brezčutnem sveti, katera žalosten motrí človek poln života in poštenega srca, človek, ki taki ljudjé zdé se mu, da so gibljóci kameneni grobovi, ki imajo mrličé v svoji notrini, pa ne srca. Ali neka okolnost je silno pretresnila ga in probudila ves njegov životni sestav.

Nekega dné je na svoji mizi našel list, v katerem ga je umeteljniška akademija, ker je bil nje častni ud, vabila, da bi prišel, ter povedal svojo sodbo o novem, iz Italije prišlem delu nekega ruskega umetelnika, ki je tam doučeval se. Ta umetelnik je bil eden izmed njegovih nekdanjih tovarišev, ki je od mladih let v sebi gojil ljubezen do umetelnosti, plamtečega srca zameknil se vá-njo z vso dušo, ostavil prijatelje, sorodnike, mile običaje — in odhitel je tija, kjer vpričo prekrasnih nebes dremlje velika umetelnostna njiva, — odhitel je v čaralni Rim, ki o njega spominu tako glasno in silno bíje umetelniku plamteče srce. Tam se je zameknil v delo, kakor kak puščavnik, in v misli, o katerih ni motilo ga nič. Nič ni bilo njemu do tega, ali so govorili o njegovem značaji ali o tem, da ne zna občevati z ljudmi, — ali so govorili o tem, da zanemarja svetsko pristojnost, ali o sramoti, ki je sè svojo ubogo vsakdanjo vnanjostjo delal jo umeteljniškemu stanu. Ni mu bilo do tega, ali se tovariši jezé ná-nj ali ne. Vse je preziral, vse žrtvoval umetelnosti. Neumorno je pohajal obrazarne, po cele ure je stal pred proizvodi slavnih umetelnikov in premišljal in motril njihovega čopiča čaralnost. Ni dokončal ničesar, da bi ne bil poprej nekolikokrat posvetoval se s temi slavnimi učitelji in da bi ne bil v njih proizvodih prečital mirnega in krasnoslovnega nasveta. Ni zahajal na šumne besede in v družbe; ni bil s „puristi“, pa tudi ne zoper „puriste“. Dajal je vsakomu dolžno čast, izbiral je iz vsega le to, kar je bilo najkrasnejše, a napósled je ustanovil, da bode učitelj mu le veličanski Rafael, prav tako, kakor če kak velik pesnišk umetelnik prečita mnogo vsakojakih plodov, nadarjenih z mnogimi mičnostimi in veličalnimi krasotami, pa napósled odloči, da bode načelna knjiga mu Homerova Ilijada, zato ker je preveril se, da je v njej vse, kar hočeš, in da ni v njej ničesar, kar bi ne kazalo se v globoki in vzvišeni dovršenosti. A zato je iz svoje učilnice prinesel veličalno tvorečo idejo, močno krasoto misli, visoko mičnost nebeškega čopiča.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 17. sept. (Izv. dopis. — Konec.) Tržaški Italijani imajo „planinsko društvo“, kateremu se pridružujejo tudi goriški lahončiči. 8. septembra so se bili namenili v velikem številu ogledati si naš trnovski gozd. V obširnih programih so naznanjali, kako jih dojde na naš Mrzovec kakih 500; prišlo jih je res okoli 30, in ti junaki so občudovali, kakor uganete, „julijske planine“ (alpe giulie), videmsko okolico in ... Kar bi imelo slediti za veznikom in, jim je v grlu zaostalo ali vsaj v peresu poročevalca našega „Corriera“. Ker si ne morejo dopisniki svete jeze drugače ohladiti, so v irredentovskem „Indipenditeju“ konečno vskliknili: Evviva Trieste! Evviva Gorizia! Kdor zna interjekcije primorskih neodrešencev brati, vé pač dobro, kaj pomenijo enaki vskliki. Ob tej priliki jim je bil pogum nekoliko pošel zarad 15 gozdnih čuvajev in 4 žandarmov, ki so bili prišli gledat, kako si laški „alpinisti“ na naših gorah gradove zidajo in vstvarjajo — nove zemljepise ali boljše, kako krsté slovenskim goram italijanska imena. Triglav jim je „Tricorno“, iz našega Mrzovca so naredili pa „il Rigido“. Mladina na Italijanskem se teh imen nauči iz novih zemljepisev, in italijanski narod potem sodi, da v slovenskih gorah prebiva samo laški narod. Karakteristično je, da so laškim turistom 8. septembra enaka društva telegrafirala iz Tridenta in iz Vidma. Po tem je soditi, da tržaško „planinsko društvo“ ima poseben poklic za laško propagando, katero pa zakriva po časnikih z znanimi frazami, češ, da se socialno spoznavajo in ogrevajo med seboj.

Zeló me je osupnila vest, iz laškega lista ponatisnena, ki pripoveduje, kako je nek Valussi v Vidmu pri banketu izrazil upanje, da se avstrijski Furlani kmalu združijo z Italijo in sicer s tem, da bo avstrijske Lahe vabila in izvabila laška obrtnija in industrija. Da irredentovci tako govoré vpričo laških ministrov, ni tudi v sedanji dobi, v dobi nemško-avstrijsko-italijanske zveze nič čudnega; žalostno je samo to, da oni Valussi je prej ko ne v sorodu, če ne brat, goriškega prošta in državnega poslanca Valussija, kateri v goriškem „Eco del Litorale“ ob raznih prilikah razodeva ravno nasprotno misli in čute, to je, avstrijski patriotizem.

Iz Gorice 24. sept. (Izv. dop.) Deželni zbor goriški je imel letos 10 sej, in sicer prešli petek 9. in 10. ter je tega dne dovršil svoje delo s trikratnim „živijo“ in „evviva“ na presvitlega cesarja. Mnogo let je ta zbor vsaj na videz kazal slogo in mir; letos pa se je uže začel gibati hudobni duh od laške strani. Pa o vsem tem prilično. — Danes je bila v naši prvostolni cerkvi peta črna maša po ranjku grofu Chambordu, ki je umrl danes en mesec. Cerkev je bila v črno zavita, kakor na dan pogreba, in se je videla okoli velikanškega odra velika množica novih prekrasnih vencev in spominkov, poslanih iz raznih krajev francoskih. Cerkev je bila z raznotero gosposko in občinstvom prenatlačena. Grofinja Chambord bo prezimovala v Gorici, kjer so za-njo in njeno spremstvo priredili palačo Lanthieri-jevo. Z grofinjo, ki hoče neki stalno v Gorici prebivati, se naselijo tudi neki drugi francoski gostje, ki so v sorodu z Burbonci. Tudi Depretisa, c. kr. namestnika družina prezimi letos v Gorici zarad bolne hčerke, in sicer v palači, kjer je bival grof Chambord, to je v Boeckmannovi. — Dva batalijona tukajšnjega hrvaškega polka šte. 53 sta uže odšla v Zagreb in odide tudi poslednji sredi oktobra, ko doide novi polk v Gorico. Hrvaški polk se je bil v Gorici naglo in jako prikupil, sosebno tudi z izvrstno godbo pod vodstvom

odličnega Čeha Franca Čanskega. Godba je mnogokrat napravila najlepše večere Goričanom, pa tudi večkrat delovala v dobrodelne namene. Ali naravnost rečem, da od neke strani so se kazali prav nevhvaležni nasproti častnikom in godbi tega polka, zlasti ko je godba enkrat sama za svojo matico godla v gledišči; kajti ona gospoda, ki bi bila imela se skazati, je ob tej priliki — izostala, v tem ko je toliko večerov poprej in poznej lepo godbo uživala brez plačno. Nikakor pa tudi ne služi mestu v čast, da ni poslalo nobenega zastopnika, da bi se od polka pri odhodu poslovil; vsaj jaz sem slišal, da ni bilo ne župana, ne drugega mestnega zastopnika videti pri slovesu na kolodvoru. Ko bi bilo to res, potem je zmagal tudi ob tej priliki oni veter, ki vselej zapiha, kedar bi bilo potreba pokazati pravi patriotizem ali pričakovano postopanje nasproti c. kr. služabnikom bodisi katere vrste koli. Žalostno je pa tudi to, da Slovenci nismo v Gorici čisto nič organizirani za take prilike; drugače bi bili pač vsaj od slovenske strani popravili, kar so drugi prej ko ne nalašč zamudili. Vidi se, da se bodo morali Slovenci mnogo truditi, da dosežejo v Gorici pravo socialno življenje tudi na zunaj in zlasti v skupinah. Po vsem pa je obžalovati, da hrvaški polk ni nesel seboj onih vtisov in prijetnih spominov iz našega mestnega življenja, kakor je to po vsej pravici zaslužil. Slovenci goriški! zapomnimo si tu izraženo grajo in pomanjkljivost za druge prilike, ki se večkrat ponavljajo! — Naš novi nadškof bo vmeščen sredi meseca oktobra, v Gorico pa dojde še ta mesec. — Mons. Fr. Mercina, stolni dekan goriški, in njegov sošolec vikar Ant. Ukmar, sta imela 8. in 9. septembra v Marija-Celji nad Kanalom zlato mašo, kamor je bilo došlo mnogo ljudstva, med tem tudi mnogo beneških Slovencev. — V Šebreljah so si ustanovili tudi „bralno društvo“; ta v tej občini oživlja ljudstvo, sosebnost marljivi župnik Harmelj. — Zadnjič sem jaz samo sklepal, kakor da bi bili cesarjevo zahvalo s slovenskim prevodom odrezali, in to za goriško mesto; poslednja „Soča“ pa zagotavlja, da je to gola istina in da ima tudi priče, ki bi dokazale, da so slovenski prevod odrezali s škarjami. Kdo nadzoruje uradništvo, ki se drzne Slovence tako žaliti? Kaj hočemo potem pričakovati od laške strani, ki se ne boji c. k. discipline!

Prem 8. sept. (Dalje.) — Dalje je še omeniti, da, dokler bodo oni prostori, katerim sicer hlevi pravimo, bolj temnim, tesnim in nesnažnim brlogom podobni, nego pravim, prostornim in snažnim hlevom, do tlej se od živinoreje (če bi živina tudisama na sebi bila najboljšega plemena) prave koristi nadejati in pričakovati ne more in tudi ne sme. — Živina potrebuje za svoj obstanek in čvrsto rast ravno tako kot človek svetlobe, snage in zadosta dobrega, čistega in zdravega zraka. V tesnih, nizkih, zaduhlih, temnih in nesnažnih hlevih tudi poleg najboljših in zadostne krme živina mršava, resasta in klavrna ostane, ter ne donaša pravega in obilnega dobička. Skrbi naj se živini na vse strani tudi za blagodejno snago in pravilne hleve. Ako goveda mora po cele dneve in tedne ob zimskem času v svoji lastni nesnagi in gnojnici stati in ležati, dobi razne bolezni na parkljih in otekline udov, slabo prebavljanje itd., čemur se neizogibno tudi še škodljive uši pridružijo. Ob kratkem rečeno: hlevi naj bodo prostorni, snažni, svitli, zračni in zadosta visoki; preskrbi naj se povsod iz njih pravilni odtok za gnojnico, katera naj se v za to pravilno prirejene jame napelje; tla naj se proti jaslom polagoma višajo; živini naj se polaga vselej o pravem času zadostne (ne preveč in tudi premalo ne) in zdrave ter tečne krme; poleg te naj se ji privoščiti tudi vselej zadostne zdrave, čiste in pitne vode,

ne pa kake sparjene in okužene mlakužnice. Káli in lokve, v katerih se živina napaja, naj se vse nesnage prav pridno čistijo in snažijo; dobro jih je tudi na dnu nekoliko od časa do časa sè soljo potresati, kar povodno gomzad v preobilnem pomnoževanju dobro zadržuje. Ravno pomanjkanje dobre, čiste in zdrave vode dostikrat med živino vzrokuje razne in nevarne bolezni; „ovčič“ ali vrančni prisad (Anthrax) je ravno pomanjkanju zdrave, pitne vode neizogibni nasledek, na katerem je uže prav mnogo goved pocepalo. Skrbí naj se pa tudi prav pridno za zadostno in izdatno steljo; a kjer je to nemogoče, naj se pa vsaj hlevi trdih živinskih odpadkov vselej sproti prav pridno čedijo in snažijo, kar se povsod v lastno korist brez posebne težave z malim trudom lahko doseže. Redí naj vsak posestnik le toliko živine, kolikor more je s pridelano krmo dobro oskrbovati in pošteno prekrmiti. Boljša je ena sama dobro krmljena kravica, nego njih pet, katerim je hudo stradati v neizogibni delež. — Sploh rečeno: red, snaga in točnost je duša vsakemu koristnemu in naprednemu delu, tako tudi umni živinoreji.

Povdarjal je o živinoreji tudi še dotično postavo, katera prepoveduje, iz Ruskega in Rumunije, od kodar se je prejšnja leta prav pogostoma v naše cesarstvo goveja kuga zanašala, preko naših mej goveda goniti in uvaževati. Samo v glavnem mestu našega cesarstva, na Dunaji, se je v prejšnjih časih leto k letu počez vzeto do 30.000 tujezemskih goved použilo; koliko pa poleg teh tudi še po drugih mestih in na deželi! A denar za-nje šel je od nas za vselej v tuje dežele.

Sedaj preskrbljevati imajo to ogromno število goved za mesnice v prvi vrsti dežele domače države, in skupljeni denar ostane doma. — Do najnovejšega časa hodilo se je od nas v druge dežele živino boljših plemen kupovat, sedaj pa dohajajo uže prav pogosto tuji živinski kupci k nam v kraje, kjer se je živinoreja na pravo napredno stopinjo povzdignila in z dobrimi živinskimi plemeni nadomestila, ter navadno prav dobro plačujejo. — Domači ljubljanski mesarji plačujejo prav radi par lepih in dobro rejenih volov od 200 do 300 goldinarjev in tudi še dražje. Tako ima naša domača dežela gledé živinoreje na vse strani — za prodaj in domačo porabo — izredno veselo in v gmotnem obziru zeló plodonosno prihodnost. Za tega voljo dolžnost je vsakemu domačemu živinorejcu, da skrbi kolikor možno za veliko obilico dobre in poštene živinske krme, katere naj pa v prihodnje ne prodaja več za slepo ceno v bližnja mesta, nego naj jo doma vporabljuje, ter za to skrbi, da si, ali po umnem plemenjenju, ali pa še boljše, ako le mogoče, po direktnem nakupovanju živine boljšega plemena tudi v tem obziru sè živim kapitalom svoj trdi položaj gmotno izboljša.

Velik zadržek koristni živinoreji v tem okraji je tudi to, da se sè zemljišči menjuje, sosebnost s pašniki in košeninami. Ako vsako leto na enoistem zemljišču drugi gospodarji, čudo ni nobeno, da potem tako zemljišče v kratkem času prava nerodovitna puščava postane. Vsak tak menjevalni gospodar, kedar na vrsto pride, gleda le na to, da od dotičnega zemljišča možno veliko koristi prejme, a zemlji pa njenega truda z gnojenjem ali sicer s pravilnim obdelovanjem nikdar ne povrača. Takemu gospodarstvu mora slednjič popolni razpad in polom slediti. — Na pašnikih, goveji živini namenjenih, naj bi se ovce nikoli in nikdar ne pasle; te živo rušo do korenin in še celó v korenine omulijo, vsled česar je dostikrat po travnikih, kodar so se v jeseni ali pa pozimi ovce pasle, slaba in pičla košnja. Pašniki in vsa druga menjevalna zemljišča naj bi se povsod pravilno tako razdelila, da bi bil vsakdo svojega teritorija samostalni gospodar; za svojo pravo lastnino go-

tovo vsak bolje skrbi, nego za solastnino svojega somenjevalnega soseda. Naj bi se to sploh dobro in temeljito od vseh somenjevalnih posestnikov zemljišč premislilo ter v bolji in gotovejši napredek slednjič pravo ukrenilo. (Konec prih.)

Iz Komende 20. sept. — Dobro uro hoda od Kamnika, med krasnimi livadami, leži prelepi kraj Komenda s svojo romantično okolico, obdan od vseh krasot narave, okrožen s prelepimi travniki, gozdi in njivami, ter sèm ter tjà raztresenimi seli, a odzad obdan od temnega gorovja kamniških planin.

Resnično popolnem pristuje tej krasni okolici kitica nam neumrlega pesnika, ki poje o Bledu:

„Kranjska dežela nima lepšega kraja,
Kakor je okolica ta, podoba raja.“

V krasnih poletnih dnevih, bi dejal, je res enaka raju, tukaj je človek prost, oddaljen od puhlih mestnih razveseljevanj, tukaj med prostim slovenskim ljudstvom pri plugu in brani dano nam je uživati tisti mir, tisto srečo, katero marsikateri v zlatih palačah zastonj iščejo.

Tukajšnji prebivalci, kaj bi pisal o njih? Čvrsti so res in bistrega uma, žalibog! da v narodnem oziru tako malo podučeni in izobraženi, da res mnogo premalo; in kaj je temu krivo, bi utegnili kdo vprašati? Morebiti skromne denarne razmere; o to ne, pač pa nekaj, kar bi se dalo gotovo ne z malim trudom doseči, vendar s slogo in edinostjo je mogoče. Glavna krivda temu je to, ker nima tukajšnje ljudstvo nikakega veselja do čitanja, ker si ne išče veselja v knjigi, a drugje povsod. Res je, da se knjige, zlasti družbe sv. Mohora, sèm ter tjà berejo, vendar le redko, zlasti s čitanjem časopisov se nikakor ne moremo ponašati, še manj pa z drugimi narodnimi zavestmi.

Da bi se pa temu v okom prišlo, trebalo bi tukaj ustanoviti po izgledu drugih slovenskih krajev „bralno društvo“, katero bi spodbujalo ljudstvo k čitanju, ter svoje ude razveseljevalo z raznimi časopisi in knjigami. Z ustanovitvijo takega društva storil bi se gotovo prvi in najboljši korak občnemu napredku. Z ustanovitvijo tega društva dalo bi se doseči vsaj v manjši meri mnogo, kar sicer zastonj pričakujemo. Koristilo bi pa tudi mnogo mnogo naši mladini, ker čeravno se deca v šoli podučuje v vseh potrebnih strokah, kaj koristi to potem? ko enkrat zapusti šolske klopi, zapusti jo tudi veselje do čitanja, ni ji več mar, rado se izgovarja: „kaj se bodem s tem ukvarjal, ker mi nič ne nese“, nevedoč, da je glavna podlaga vse sreče in blagostanja človeškega ravno znanje.

Živa potreba nam je toraj bralno društvo, katero bi bilo čast vsi fari ter veselje udom. Gotovo je, da brez težav ni mogoče osnovati ničesa, pa kar se je v toliko slovenskih krajih osnovalo in vspešno deluje, bo tudi nam mogoče: „Z združenimi močmi“ dajo se doseči še mnoga težja in bolj zaprečena podjetja, toraj tudi to gotovo.

Treba tedaj, da se tega podjetja poprimejo možje, kateri uživajo čast in zaupanje ljudstva. V kar Bog pomoz!

Komenčan.

Iz Ljubljane. (*Dnevni red*) 5. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dne 25. septembra t. l. bil je sledeči, in rešile so se vse točke po predlogih, samo točki 9. in 12. ste se odstavili od dnevnega reda:

1. Branje zapisnika 4. seje deželnega zbora dne 17. septembra l. 1883.

2. Naznanilo zborničnega predsedstva.

3. Poročilo deželnega odbora o tem, da se nasvetujejo trije, izmed katerih se ima eden imenovati upravnikom tukajšnje prisilne delavnice. (Priloga 18.)

4. Poročilo deželnega odbora o oddaji službe deželnega računovodje. (Priloga 19.)

5. Poročilo deželnega odbora o zgradbi mostu čez Kolpo pri Vinici. (Priloga 20.)

6. Poročilo deželnega odbora, zadevajoč nekatere preuredbe deželnega volilnega reda. (Pril. 22.)

7. Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnega poslanca za mesti Radoljica-Kamnik in za trg Tržič. (Priloga 24.)

8. Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnega poslanca za kmetske občine Črnomelj-Metlika. (Pril. 25.)

9. Utrjevanje samostalnega predloga deželnega poslanca gosp. dr. Zarnika zaradi poprave štatuta mesta ljubljanskega.

10. Poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada slapske sadje- in vinorejske šole za leto 1884. (Priloga 23.)

11. Ustna poročila finančnega odseka:

a) o proračunih ustanovnih zakladov za leto 1884. (Priloga 15.);

b) o računskih sklepih ustanovnih zakladov za l. 1882. (Priloga 15.);

c) o računskih sklepih deželnih dobrodelnih zakladov za leto 1882. (Priloga 8.);

d) o proračunu gledališnega zaklada za l. 1884. in računskem sklepu za l. 1882. (Priloga 12.)

12. Ustna poročila finančnega odseka o peticijah:

a) Franc Baica za miloščino;

b) Anton Kumer-a, da bi se djal v pokoj;

c) dr. Karol Gestrina za denarno podporo za mladoletno Marijo Tekavčič;

d) Marije Ulrich za miloščino;

e) Julijane Dürfeld za povečanje pokojnine;

f) Ane Zentrich za podaljšanje miloščine;

g) Marije Sapletou za miloščini njenima hčerama Marija in Viljemina;

h) Primoža Dolarja za miloščino;

i) Matija Hitija za pokojnino;

j) občine Berce za podporo;

k) Neže Guri za odpis bolnišničnih stroškov po Oswaldu Guriju;

l) Uršule Zanoškar za podaljšanje miloščine.

Med sejo naznani se med drugim: Vloga grofa Karola Lichtenberga o zadevi zadnje volitve vélikega posestva kranjskega; ta vloga izroči se verifikacijskemu odseku.

Dr. Schrey in tovariši vprašali so deželnega predsednika zaradi razglasenja in izvrševanja postave o odkupu duhovniške bire. — Deželni predsednik pa je na to vprašanje odgovoril takoj, da je dotična inštrukcija v izdelovanju in da se bode kmalu vstreglo željam interpelantov.

Poslanec Klun predložil pa je načrt postave o vpeljavi ženitovanskih oglasnic; utemeljeval se bode ta predlog v prihodnji sobotni seji deželnega zbora. — V odsek za premembo deželnega volilnega reda izvoljeni so bili gospodje: Klun, Lukman, Murnik, dr. Poklukar, dr. Schrey, Svetec in dr. Vošnjak. Za načelnika odbora izvoljen je bil poslanec Murnik, poročilo prevzel je poslanec Svetec, in odsek posvetoval se je uže danes o načelih in nadrobnostih predloga deželnega odbora. — Volitev dr. Sameca bila je potrjena brez ugovora, volitev okrajnega sodnika Deua izročila se je verifikacijskemu odseku.

— (*Prihodnja seja deželnega zbora*) je v soboto, pa na dnevnem redu ni predlogov posebne važnosti. Daljne seje pa bi znale biti uže bolj pomenljive.

— (*Prenaredba volilnega reda*) obsega dve poglaviti načeli: Prvič volijo tudi v deželni zbor

volilci mest in trgov vsak na svojem domu, mestu ali trgu; drugič ima volilno pravico sploh vsak, kdor plačuje vsaj pet goldinarjev davka. Razun teh načel sprejmejo se za vse stadije volitev v deželni zbor one določbe, ki veljajo za volitve v državni zbor in konečno izreče se tudi odločno, da imajo tudi ženske volilno pravico, toda smejo voliti le po pooblaščenju. Upamo, da se bodo te za prosto izvrševane volitve velevažne premembe sprejele še v letošnjem zasedanju deželnega zbora.

— (Na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu) razpisane so štiri ustanove za prihodnje šolsko leto, katero se prične dne 1. novembra. Obširni razglas o tej zadevi je v današnjem „Oglasniku“.

— (Matica Slovenska.) Odbor Matice Slovenske se v sredo 3. dan oktobra popoldne ob 4. uri prvokrat po počitnicah zopet snide k seji.

— (Volilce svoje v deželni zbor) naprosim priti prihodnjo nedeljo dne 30. septembra popoldne ob treh v Zagorice pri Blejskem jezeru k županu Daneju, da poročam o svojem delovanju kot poslanec deželnega in državnega zbora in v razgovor o posebnih zadevah radoljškega okraja.

Dr. Poklukar.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Pretekle dni vršilo se je deloma pod predsedstvom presvitlega cesarja skupno posvetovanje skupnih in pa naših in ogerskih ministrov o predlogih za letošnji delegaciji, ki se imate sklicati v času od 20. do 30. oktobra. O sklicanju državnega zbora čuje se, da ima pričeti zborovanje še le dne 3. decembra. — Praški „Politiki“ došel je dne 22. t. m. pomenljiv telegram iz Dunaja, da je nadarjeni in posebno v gospodarskih vprašanjih zelo spretni državni poslanec Jožef Neuwirth, rojen jud, bivajoč na Dunaji, izvoljen pa po trgovinski zbornici brnski, z vsemi otroci vred prestopil h krščanstvu. — Predpreteklo poletje bival je Neuwirth dalj časa pri Blejskem jezeru in govoril je z velikim navdušenjem o lepoti Bleda. — Na mesto odstopivšega državnega poslanca barona Gudenusa za veliko posestvo niže-avstrijsko vrši se danes volitev, in konservativni veliki posestniki, kateri so pred baronom Gudenusom imeli svojega izvoljenca ranjcega opata Fröschelua, priporočajo za današnjo volitev grofa Franca Kuefsteina.

Iz Trsta. — Dne 23. t. m. bil je po ukazu deželne sodnije Henrik Juretig, znanega, državni sovražnega lista „Independente“, po izvršeni telesni in hišni preiskavi zaradi zadnji čas razglašanih, posebno zlobnih člankov dejan v zapor in se je pričela zoper njega kazenska preiskava. — Juretig, ki je vrednik in lastnik lista „Independente“, dejan je bil v zapor baje zaradi razžaljenja Njegovega Veličanstva in udov cesarske rodbine. Videti je, da je ta čin prvi korak ojtrestnega postopanja zapovedanega po vladi dunajski nasproti lahomom tržaškim. — Irredentovski mestni odbornik Veneziani odložil je odborništvo, ker po njegovi misli mestni odbor zadnji čas ni postopal zadosti odločno. — Zapor Juretigov napravil je med prebivalstvom tržaškim velik vtis.

Iz Prage. — Pri odkritju spominka, postavljenega dekanu Čermaku, ustanovitelju pisateljskega društva „Svatobor“, na pokopališču nemškega mesta Liboh na jezikovni meji, govoril je dr. Rieger slavnostni govor.

Slovesnosti vdeležil se je tudi nemški mestni zastop in po večem nemška požarna straža z nemškim svojim načelnikom. — Rieger govoril je deloma tudi nemško, in je izrazil svoje veselje, da je pri spominku našel tudi zastopnike večidel nemškega mesta, in je sklepal s tem, da bode obema narodnostima lepe domovine le tedaj se dobro godilo, ako se duševne koristi obeh narodnosti nasproti spoštujejo in njih gojenje z enako dobrohotnostjo podpirajo.

Moravska. Iz Brna. — Včeraj pričel se je tudi deželni zbor moravski, kjer kljub vladi Taaffejevi še zmiraj vlada in samovoljno gospodari ustavoverna, nemškutarska večina, akoravno je ogromna večina prebivalstva moravskega česka. Čuje se, da hoče česko-narodna stranka v zboru postopati prav odločno posebno glede prenapredbe volilnega reda, ker sedanji Schmerlingov red daje Nemcem vse mogoče prednosti, tamošnji cesarski namestnik pa na upravni poti razun nekaterih českih šol do zdaj še ni mogel doseči ničesar pomenljivega za Čehe.

Hrvatska. — Razun enega upora v Pokrajini, kjer je bilo zopet deset kmetov usmrtenih, je v Hrvatski zdaj vse mirno. Hrvatski poslanci podajo se danes v Pešt in pričakuje se kmalu poravnava zdaj še obstoječega razpora. Hrvatski in ogerski časniki razpravljajo še zmiraj nasproti si stoječa načela in pričakuje se, da konečno obveljajo formalno opravičena načela hrvatske narodne stranke.

Nemška. — Pretekli teden vrtilo se je veliko politično življenje krog nemškega cesarja, bivajočega v Homburgu, kjer so bile velike vojaške vaje in svečanosti na čast visokim tje povabljenim gostom, med katerimi so bili razun cesarjeviča nemškega in vse cesarske rodbine trije kralji, namreč kralj španjski, saksonski in srbski. — Posebna važnost se daje navzočnosti španjskega kralja, ker se to njegovo prijazno bližanje proti Nemški smatra za začetek zveze zoper Francosko za slučaj nemško-francoske vojske.

Srbska. — Volitve za skupščino so razun 15 nepostavnih volitev dovršene in tudi kralj imenoval je ono število poslancev, katero mu pripada po tamošnji ustavi, toda sedanja vlada imela bi še le tedaj večino enega glasu, ako pri ostalih 15 volitvah zmaga vsaj z 8 poslanci. Pričakuje se, da vlado prevzame kako zavezno ministerstvo dveh strank ali pa prehodno ministerstvo.

Francoska. — Razmere med Francosko in Kitajsko so zdaj, kakor naznanja „Pol. Korr.“, take, da francoski vladi ne kaže v javnosti razglašati kaj o tem. Vsled tega nastajajo neugodne govorice, katere pa niso opravičene. Res je le, da obravnave tečejo bolj počasi, kakor želi vlada francoska.

Žitna cena

v Ljubljani 15. septembra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 96 kr. — banaške 8 gold. 99 kr. — turšice 5 gold. 60 kr. — soršice 6 gold. 77 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 5 gold. 34 kr. — ajde 4 gold. 71 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 90 kr. 100 kilogramov.